

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič do Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod selja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažičeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

OTVORITEV ZASEDANJA SVETA DN

Zasedanju predseduje dr. Curtius — Danes se bo pričela razprava o avstrijsko-nemški carinski uniji — Francoska spomenica nemški delegaciji

Zeneva, 18. maja. AA. Danes ob 11. dopoldne je bilo otvorjeno 63. zasedanje sveta Društva narodov. Za zasedanje vlada v vsej javnosti ogromno zanimanje. Dostop k prvi seji je bil omejen samo na novinarje. Prva seja je posvečena določitvi dnevnega reda. Po tajni seji bo takoj zasedanje javno.

Zeneva, 18. maja. Dopoldne se je sestel svet Društva narodov k svoji otvoritveni seji. Tokratnemu zasedanju predseduje nemški zunanji minister dr. Curtius. Na današnji seji se je pričela razprava o angleškem predlogu o ugotovitvi, ali je avstrijsko-nemški carinski pakt v skladu z ženevskim protokolom od 4. oktobra 1922, ki jamči gospodarsko neodvisnost avstrijske republike. Carinski pakt bo zagovarjal avstrijski zunanji minister dr. Schober, v debato pa bo skoro gotovo že danes posegel tudi dr. Curtius.

Zeneva, 18. maja. Francoska delegacija je izročila včeraj nemški delegaciji pismeno spomenico, v kateri zavzema še enkrat stališče glede na vprašanje nemško-avstrijske carinske unije in utemeljuje svoje naziranje v tej zadevi. Korak francoske vlade je nekoliko presenetil, ker sicer ni običajno, da se Zenevi, kjer se voditeli delegacij vsak dan osebno vidijo, izročajo pismene note. Značilno je, da izjavlja francoska delegacija, da se bo izrek o upravičenosti carinske unije pri razsodišču v Haagu, kamor bo po današnjem sklepu sveta Društva narodov predložena zadeva v odločitev, nanašal neke na protokol iz leta 1922.

temveč tudi na vprašanje združljivosti carinske pogodbe s sangermainsko in versaillesko mirovno pogodbo. Po določbah teh pogodb moreta namreč Nemčija in Avstrija zaključiti carinsko unijo le tedaj, če nanjo pristane svet Društva narodov.

Zeneva, 18. maja. Spomenica, ki je bila izročena nemški delegaciji, pojasnjuje stališče francoske vlade do avstrijsko-nemške carinske unije.

V uvodu opozarja na določbe mirovnih pogodb in ženevskega protokola, ki jasno določajo položaj Avstrije in jamčijo za njeno gospodarsko neodvisnost. Spomenica nato dokazuje, da je dunajski pakt tudi v nasprotju z duhom Društva narodov, ki stremi za sodelovanjem vseh držav.

V nadaljnjem podrobnem razglavljanju o določbah dunajskega pakta naglašajo, da bi ob uveljavitvi sedanje nemške carinske tarife življenski standard v Avstriji tako poskočil, da bi se življenje silno podražilo, kar bi se bolj povečalo sedanjo gospodarsko krizo. Od take unije bi imela korist samo nemška industrija, ki bi dobila še večje polje za udejstvovanje, kar bi na drugi strani pomenilo uničenje avstrijske industrije in neizmerno povečanje obstoječe brezposelnosti v Avstriji.

Države, ki izvažajo iz Avstrije in Nemčije, bi bile prisiljene odpovedati trgovinske pogodbe. Metoda regionalnih pogodb Društva narodov ni nikdar priporočala, da lahko dovede do osnovanja sovražnih si interesnih skupin, kar bi bilo docela v nasprotju s tendencami za ojačanje miru in gospodarske konsolidacije.

Zadnji del spomenice se bavi s politično stranjo carinskega pakta, opozarja na slične dogodke v zgodovini ter navaja zlasti primer Nemčije, kjer je prvotna carinska unija dovela do popolne združitve pogodbenih držav. Enak je položaj tudi sedaj med Avstrijo in Nemčijo in ni dvoma, da pomeni zamišljena carinska unija prvi korak k politični priključitvi Avstrije k Nemčiji.

Spomenica opozarja končno na vzdržanje, ki ga je izzvala avstrijsko-nemška carinska unija v vsej Evropi, in naglašajo dolžnost vseh članov Društva narodov, da spoštujejo mednarodne pogodbe in poziva Nemčijo in Avstrijo, naj do končne odločitve ustavi vsa nadaljnja pogajanja. Ta spomenica bo tvorila bržkone glavni predmet debate o avstrijsko-nemški carinski uniji.

Pariz, 18. maja. AA. Havas poroča iz Zeneve, da je konstruktivni del francoskega memoranda napravil globok vtis na zastopnike vseh držav, posebno pa na nemške in avstrijske. Nemški krogi se trudijo dokazati, da so ti načrti neizvedljivi v krajšem času in da bi bilo treba za njihovo uresničenje več mesecev, dočim se avstrijski krogi zde mnogo manj odločni.

Iz sodne službe

Beograd, 18. maja. Z odlokom ministra pravde so premočeni po službeni potrebi kancelist 10. skupine pri okrajnem sodišču v Kočevju Josip Hebar k okrajnemu sodišču v Novem mestu, pisarniška oficijalka Anka Čerček od višjega deželnega sodišča k deželnemu sodišču v Ljubljani; postavljena pa je za kancelistko pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani pisarniška pripravnica pri deželnem sodišču v Ljubljani Zinka Stare.

Delavske demonstracije v Sofiji

Sofija, 18. maja. AA. Skupina 60 delavcev je skušala demonstrirati po ulicah. Na križišču ulic Antina in Pirotske je prišlo do spopada med delavci in policijo, ki se ji je posrečilo demonstracije zadušiti.

Sofija, 18. maja. AA. Bolgarska agencija poroča, da je prišlo v predmestju Sofije do neredov, ki so jih povzročili komunisti, ker so hoteli zborovati pod milim nebom. Ko je policija intervenirala, so jo komunisti napadli s kamenjem. Zato so stražniki morali rabiti orožje, pri čemer je bil neki delavec ranjen. Policija je več komunistov aretirala.

Arencija francoskih letalcev v Nemčiji

Berlin, 18. maja. Na letališču pri Schweinfurthu so včeraj pristala tri francoska letala, ki so nekaj časa v višini kakih 3000 m krožila nad mestom. Piloti so izgubili orientacijo in so končno brezhibno pristali na letališču. Nemške oblasti so takoj zaplenile vse dokumente, zemljevide in ostale navigacijske priprave, aretirale vse tri letalce in zaplenile letala. Letalci so nastanjeni v hotelu, vendar pa so pod stalnim policijskim nadzorom. Dogodek je bil sporočen berlinski vladi, da ukrene nadaljnje korake.

Veliko neurje na Madžarskem

Budimpešta, 18. maja. Včeraj je divjal skoro po vsej Madžarski hud vihar, ki je povzročil dokaj škodo. Na Dunavu je vihar prevrnil mnogo čolnov in so le z največjo težavo reševali ljudi, ki jih je zasačilo neurje v vodi. Dve osebi sta utonili.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Kulturna avtonomija

Nemcev v Jugoslaviji

Poleg mnogih državnih osnovnih šol dobe Nemci v Jugoslaviji tudi pravico do osnovanja zasebnih srednjih šol

Novi Sad, 18. maja. »Deutsches Volksblatt« poroča: »Na osnovi odloka prosvetnega ministra, s katerim se načelno odobrava osnovanje zasebnega ženskega učiteljskega za izobrazbo nemških učiteljskih moči za že obstoječe osnovne šole in za nemške paralele, ki se bodo še osnovale, je bil te dni osnovan odbor za osnovanje zasebnega nemškega učiteljskega. Naloga tega odbora je pripraviti potrebno, da pristegne k sodelovanju najširše sloje nemške narodne manjšine za to velepomembno kulturno delo, ki bo odločilnega pomena za bodočnost nemškega šolstva v Jugoslaviji. Odbor mora organizirati neobhodno potrebno požrtvovalnost in kulturno samopomoč nemške manjšine v državi, da bi se na ta način moglo čimprej ustanoviti zamišljeno učiteljsko in da bi se postavilo nemško šolstvo v Jugoslaviji na trdne temelje. Odbor tvori naslednji gg.: predsednik dr. Stefan Kraft, predsednik nemške lige za Društvo narodov v Jugoslaviji in predsednik centralne poljedelske posojilnice v Novem Sadu, predsednik kov namestnik dr. Georg Grasl, sekcijski šef na razpoloženju in generalni tajnik nemške lige za Društvo narodov v Jugoslaviji, tajnik Johann Kekes, poslovedski načelnik švabsko-nemške kulturne zveze v

Novem Sadu, blagajnik dr. Franc Perz, glavni urednik »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu, pravni svetovalec dr. Hans Moser, odvetnik v Zemunu.«

Nemci so torej dobili v Jugoslaviji popolno kulturno avtonomijo in lahko svobodno ustanavljajo celo srednje šole, da si tako sami izobrazijo učiteljski naraščaj. Svoječasno so avstrijski Nemci ponujali koroškim Slovincem takozvano kulturno avtonomijo, ki pa je bila vse prej kakor kulturna in proračunana zgolj na pospešeno raznarodovanje. Nemci so se takrat sklicevali na položaj nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, češ da nimajo nikakih pravic. Ne glede na to, da so imeli Nemci že takrat popolnoma nemški pouk, bi bilo sedaj pač pričakovati, da bodo dali koroškim Slovincem vse one pravice, ki jih uživajo Nemci pri nas. Dunajska zveza in koroška deželna vlada imata sedaj besedo in priliko, da pokažeta z dejanji, kakor je to storila jugoslovenska vlada, da jima je res na pravilni ureditvi manjšinskega vprašanja. Zahteve koroških Slovincov so znane, znano je prav tako, kaj vse so dobili Nemci pri nas, tako da je sedaj slika jasna in računski čisti.

Nesreča v Kamniških planinah

Včeraj se je hudo ponesrečila v Kamniških planinah uradnica Marija Pakiževa, ki je padla v prepad

Ljubljana, 18. maja.

Kamniške planine so zahtevale svojo prvo letošnjo žrtev. Na takozvanem Požarju pod Veliko Planino se je snoči hudo ponesrečila 27letna uradnica Marija Pakiževa, zaposlena pri mž. Pavlinu v Ljubljani in stanujoča v Strelški ulici 9.

Pakiževa je včeraj napravila z večjo družbo deklet izlet na Veliko Planino, proti večeru se je družba vračala z Velike Planine domov. Ker se je že temnilo, je hotela vsa družba kreniti po bližnici, Pakiževa in njena prijateljica sta pa v temi zašli in sta se na Požarju izgubili. Ko sta lezli preko strmih pečin, je Pakiževa ne nadoma omahnila in padla je precej globoko v prepad in nezvestna obležala.

Njena prijateljica se je seveda nesreče silno prestrašila, vendar se je kmalu opogumila in odhitela po pomoč. Ob pol 9. zvečer je prispela na Kopeše, od tam so pa obvestili oskrbnika Uršiča v Kamniški Bistrici, ki je takoj organiziral reševalno ekspedicijo, jo razdelil na dve skupini in krenil z njima ponesrečenki na pomoč. Ena ekspedicija je odšla iz Bistrice, druga pa iz Stranj.

Nesreče, nezgode in poboji

Ljubljana, 18. maja.

Ljubljanska reševalna postaja je pešvala danes precej burno noč. Skoraj vsako uro je pel zvonec, morali so v bolnico prepejati več porodnic, popolnoli pa je moral reševalni avto trikrat zaporedoma prepejati v bolnico 3 žrtve težkih nesreč oziroma pobojev.

Prvi je bil delavec Leopold Žbota. Bil je snoči v večji družbi v Belčevi gostilni na Kavškovi cesti. Polnoči, ko je vsa družba odhajala, je pred gostilno nastal prepri, ki mu je sledil pretep. Neki delavec je pograbil lopato in udaril Žbota tako močno po prsih, da mu je udaril prsni koš in je Žbota nezavestno obležal. Dopolitve se v bolnici še ni zavedel in je njegovo stanje zelo resno.

Težka nesreča je doletela popolnoli tudi črnostavca Ivana Kuzmina iz Učiteljske tiskarne. Snoči je sedel v gostilni pri »Roži« v Zidovški ulici 6, popolnoli pa odšel domov. Nesreča je hotela, da je padel po stopnicah in priletel naravnost na glavo ter nezavestno obležal. Reveš si je pretresel močgane in je njegovo stanje zelo resno.

Tretji, po katerega je moral tudi popolnoli reševalni avto, je bil hlapec France Zelenik, zaposlen pri posetniku P. Pen-

govu na Karlovski cesti. Bil je snoči na gasilski veselici pri Vrbcinu na Illovič, kjer ga je nekdo v prepadu sunil z nožem v levo roko in v glavo. Poškodbi sta k sreči lažjega značaja.

Težka nesreča se je pripetila včeraj popoldne tudi v Sv. Ani nad Tržičem. Neki avtomobilski je povozil 7 letno zidarjevo hčerko Pavlo Ravnikovo, ki je tekla čez cesto. Otok je dobil resno poškodbo na glavi. V bolnico sta morala oditi tudi dijaka Karel B. in Alojzij J., ki so ju včeraj na nogometni tekmi v Zalogu precej poškodovali.

Davi je moral v bolnico brezposelni pek Henrik M. Sprl se je bil s svojo ljubico, da pa ji dokaže »erogijo«, si je pre-rezal žile na desni roki. — Druga je bila Rada K., stanujoča na Kodeljevem, ki jo je njena sestra med prepriom z ogledalom tako močno udarila po desni roki, da ji je prerazla zapestje do kosti.

Borzna poročila.

INOZEMSKÉ BORZE.

Cari, Beograd 9.1335, Pariz 20.3025, London 25.23125, Newyork 518.75, Bruselj 72.175, Milan 27.16, Madrid 52.50, Amsterdam 208.30, Berlin 123.55, Dunaj 72.93, Sofija 3.7575, Praga 15.37, Varšava 58.10, Budimpešta 90.4, Bukarešta 3.09.

Bethlen za revizijo mirovnih pogodb

Madžarski ministrski predsednik zahteva za izvedbo Briandove evropske unije revizijo mirovnih pogodb z ljudskim glasovanjem

Budimpešta, 18. maja. Ministrski predsednik Bethlen je podal ob priliki včerajšnjega manifestacijskega zborovanja za revizijo mirovnih pogodb dopisniku pariškega »Excelsiorja« daljšo izjavo, v kateri pravi med drugim: Niso nam še znane podrobnosti avstrijsko-nemške carinske unije in zato Madžarska doslej še ni mogla zavzeti svojega končnega stališča. Ne vemo, kako stališče zavzema Avstrija in Nemčija glede agrarne unije podunavskih držav, kar je za Madžarsko življensko važno vprašanje. Po mojem mnenju je evropska unija, kakor si je

zamišlja g. Briand, izvedljiva, toda le pod pogojem, da se takoj obnovi popolna enakopravnost in suverenost vseh evropskih držav. To pa zahteva revizijo mirovnih pogodb. Mnenja sem, da ne bo tako težko premostiti ovir političnega značaja, če se osvoji načelo mednarodnega razsodišča. Osnovna smernica naše zunanje politike je mirna revizija mirovnih pogodb na podlagi ljudskega glasovanja in po načelih pokojnega Wilsona. Kar se tiče dinastičnega vprašanja, ga bo rešil madžarski narod sam, toda šele takrat, ko bo zopet dosegel svojo popolno svobodo.

Krvave volitve v Egiptu

Pri včerajšnjih volitvah je prišlo do krvavih izgredev — 40 ubitih in nad 1000 ranjenih

Kairo, 18. maja. Včerajšnje parlamentarne volitve v Kairu so bile zelo krvave. Skoro povsod je prišlo do krvavih spopadov med policijo, vojaštvom in pristaši opozicije. Po dosedanjih vesteh je bilo pri včerajšnjih izgrediv nad 1000 ljudi ranjenih, nad 40 pa ubitih. V spodnjem Egiptu je moralo v vseh večjih krajih intervenirati vojaštvo, ki se je povsod posluževalo orožja. Vojaštvo je streljalo na množice,

zaradi česar je tudi število ranjenih in mrtvih tako veliko. V Sakadosu je množica napadla policijsko vojašnico, pri čemer so bili ubiti trije policaji. V Alkanati je prišlo do krvavih uličnih bojov in šele pozno v noč je vojaštvo demonstrante razgnalo. Razmeroma najbolj mirno so potekle volitve še v Kairu, kjer je bilo ranjenih samo 20 oseb, štiri pa ubite.

Bolgarske metode

Sofija, 18. maja. Včeraj so ekalici zemljoradniki zborovanje v okolici Sofije. Na zborovanju bi imel govoriti poslanec Zica Pelev. Še preden se je shod pričel, so prišli orožniki in Peleva aretirali. V zaporu so ga nato tako pretepali, da so ga morali naposled prepejati v sofijsko bolnico, kjer so ugotovili tako hude poškodbe, da bo Pelev najbrž umrl. Dogodek je izzval medprebivalstvom silno ogorčenje.

Izgon madžarskega komunista iz Francije

Pariz, 18. maja. Madžarski komunist dr. Viktor Farkas, eden najbolj vnetih propagatorjev Bele Kuna, ki ga je pred nekaj dnevi aretirala varnostna policija, je bil zaradi kršitve v L. 1921 izdanega izgonnega naloga obsojen na šest dni zapora. Ker je kazen preстал že v preiskovalnem zaporu, bo dr. Farkas še zvečer izgnan preko meja.

